

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (trzecia izba)

z dnia 16 grudnia 2021 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Współpraca wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych – Europejski nakaz aresztowania – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Zakres stosowania – Artykuł 51 – Stosowanie prawa Unii – Decyzja ramowa 2002/584/WSiSW – Właściwość Trybunału – Wystąpienie z odesłaniem przed wydaniem europejskiego nakazu aresztowania – Dopuszczalność – Zasada ne bis in idem – Artykuł 50 – Pojęcia „uniewinnienia” i „skazania” – Amnestia w wydającym nakaz państwie członkowskim – Prawomocne orzeczenie o zakończeniu postępowania karnego – Odwołanie amnestii – Uchylenie orzeczenia o zakończeniu postępowania karnego – Wznowienie postępowania – Konieczność istnienia orzeczenia wydanego w następstwie rozstrzygnięcia o odpowiedzialności karnej osoby, której to dotyczy – Dyrektywa 2012/13/UE – Prawo do informacji w postępowaniu karnym – Zakres stosowania – Pojęcie „postępowania karnego” – Proces legislacyjny prowadzący do przyjęcia rezolucji dotyczącej odwołania amnestii – Postępowanie sądowe mające na celu zbadanie zgodności tej rezolucji z konstytucją krajową

W sprawie C-203/20

mającej za przedmiot wnioszek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Okresný súd Bratislava III (sąd rejonowy w Bratysławie III, Słowacja) postanowieniem z dnia 11 maja 2020 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 11 maja 2020 r., w postępowaniu karnym przeciwko:

AB,

CD,

EF,

NO,

JL,

GH,

IJ,

LM,

* Język postępowania: słowacki.

PR,

ST,

UV,

WZ,

BC,

DE,

FG,

przy udziale:

HI,

Krajská prokuratúra v Bratislave,

TRYBUNAŁ (trzecia izba),

w składzie: A. Prechal, prezes drugiej izby, pełniąca obowiązki prezesa trzeciej izby, J. Passer, F. Biltgen, L.S. Rossi (sprawozdawczynie) i N. Wahl, sędziowie,

rzecznik generalny: J. Kokott,

sekretarz: M. Ferreira, główna administratorka,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 6 maja 2021 r.,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

- w imieniu AB – M. Mandzák, M. Para, L. Hlbočan i L. Kaščák, advokáti,
- w imieniu CD, EF, NO i JL – M. Krajčí i M. Para, advokáti,
- w imieniu IJ – M. Totkovič i M. Pohovej, advokáti,
- w imieniu Krajská prokuratúra v Bratislave – R. Remeta i V. Pravda, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu słowackiego – B. Ricziová, w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu Komisji Europejskiej – S. Grünheid i A. Tokár, w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 17 czerwca 2021 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 4 ust. 3 TUE, art. 82 TFUE, art. 47, 48 i 50 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą praw podstawowych”), decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi (Dz.U. 2002, L 190, s. 1) i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/13/UE z dnia 22 maja 2012 r. w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym (Dz.U. 2012, L 142, s. 1).
- 2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach postępowania karnego przeciwko AB, CD, EF, NO, JL, GH, IJ, LM, PR, ST, UV, WZ, BC, DE i FG (zwanym dalej „oskarżonymi”), w związku z którym sąd odsyłający rozważa wydanie europejskiego nakazu aresztowania w stosunku do jednej z tych osób.

Ramy prawne

Prawo Unii

Decyzja ramowa 2002/584

- 3 Artykuł 17 decyzji ramowej 2002/584, zatytułowany „Terminy i procedury podejmowania decyzji o wykonaniu europejskiego nakazu aresztowania”, stanowi w ust. 1:
„Europejski nakaz aresztowania stosuje się i wykonuje w trybie przewidzianym dla spraw niecierpiących zwłoki”.

Dyrektywa 2012/13

- 4 Artykuł 1 dyrektywy 2012/13, zatytułowany „Przedmiot”, stanowi:
„Niniejsza dyrektywa ustanawia przepisy dotyczące prawa osób podejrzanych lub oskarżonych do informacji dotyczących praw przysługujących im w postępowaniu karnym oraz oskarżenia przeciwko nim. Niniejsza dyrektywa ustanawia również przepisy dotyczące prawa osób podlegających europejskiemu nakazowi aresztowania do informacji dotyczących przysługujących im praw”.
- 5 Artykuł 2 tej dyrektywy, zatytułowany „Zakres”, stanowi w ust. 1:
„Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie od chwili poinformowania osób przez właściwe organy państwa członkowskiego, że są one podejrzane lub oskarżone o popełnienie przestępstwa, do czasu zakończenia postępowania rozumianego jako ostateczne rozstrzygnięcie tego, czy osoba podejrzana lub oskarżona popełniła przestępstwo, w tym również, w stosownych przypadkach, wydania wyroku oraz rozstrzygnięcia wszelkich środków odwoławczych”.

Prawo słowackie

Konstytucja w zmienionym brzmieniu

- 6 Zgodnie z art. 86 Ústava Slovenskej republiky (konstytucji Republiki Słowackiej), zmienionej przez ústavný zákon č. 71/2017 Z. z. (ustawy konstytucyjnej nr 71/2017) z dnia 30 marca 2017 r. (zwanej dalej „konstytucją w zmienionym brzmieniu”):

„Do kompetencji Národná rada Slovenskej republiky (rady narodowej Republiki Słowackiej) należy w szczególności:

[...]

i) wydawanie rezolucji o stwierdzeniu nieważności decyzji prezydenta [Republiki Słowackiej] wydanej na podstawie art. 102 ust. 1 lit. j), jeśli jest ona sprzeczna z zasadami demokratycznego państwa prawnego; przyjęta rezolucja ma moc prawa powszechnie obowiązującego i podlega ogłoszeniu na równi z ustawą;

[...]”.

- 7 Artykuł 129a tej konstytucji stanowi:

„Ústavný súd Slovenskej republiky [(trybunał konstytucyjny Republiki Słowackiej)] orzeka o zgodności z konstytucją rezolucji rady narodowej Republiki Słowackiej o odwołaniu amnestii lub indywidualnego ułaskawienia, wydanej na podstawie art. 86 lit. i). Postępowanie, o którym mowa w zdaniu pierwszym, trybunał konstytucyjny wszczyna z urzędu [...]”.

- 8 Artykuł 154f wspomnianej konstytucji stanowi:

„1. Przepisy art. 86 lit. i), art. 88a i art. 129a mają zastosowanie również w odniesieniu do art. V i VI decyzji premiera rządu Republiki Słowackiej z dnia 3 marca 1998 r. o amnestii, ogłoszonej pod nr. 55/1998 i decyzji premiera rządu Republiki Słowackiej z dnia 7 lipca 1998 r. o amnestii, ogłoszonej pod nr. 214/1998 oraz decyzji prezydenta Republiki Słowackiej z dnia 12 grudnia 1997 r. o zastosowaniu prawa łaski wobec oskarżonego [...].

2. Odwołanie amnestii i ułaskawień na podstawie ust. 1:

a) powoduje uchylenie orzeczeń organów państwa w zakresie, w jakim podstawą ich wydania i uzasadnienia były amnestie i ułaskawienia wymienione w ust. 1; oraz

b) usuwa prawne przeszkody wyłączające prowadzenie postępowania karnego spowodowane amnestiami i ułaskawieniami wymienionymi w ust. 1; czasu trwania tych prawnych przeszkód nie uwzględnia się w obliczaniu biegu terminów przedawnienia dotyczących czynów objętych amnestiami i ułaskawieniami wymienionymi w ust. 1”.

Ustawa o trybunale konstytucyjnym w zmienionym brzmieniu

- 9 Artykuł 48b zawarty w części III tytule II rozdziale 6 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov zákon o ústavnom súde (ustawy nr 38/1993 o ustroju, zasadach postępowania i statucie sędziów trybunału konstytucyjnego Republiki Słowackiej), zmienionej przez zakon č. 72/2017 Z. z. (ustawę nr 72/2017) z dnia 30 marca 2017 r. (zwanej dalej „ustawą o trybunale konstytucyjnym w zmienionym brzmieniu”), stanowiła w ust. 1–3:

„1. Trybunał konstytucyjny wszczyna z urzędu postępowanie na podstawie art. 129a konstytucji, które rozpoczyna się w dniu ogłoszenia w *Zbierka zákonov* [dzienniku urzędowym] rezolucji przyjętej przez radę narodową Republiki Słowackiej na podstawie art. 86 lit. i) konstytucji.

2. Rada narodowa Republiki Słowackiej jest jedyną stroną postępowania.

3. Pozostałymi uczestnikami postępowania są rząd Republiki Słowackiej reprezentowany przez ministra sprawiedliwości Republiki Słowackiej, jeżeli postępowanie dotyczy rezolucji odwołującej amnestię, lub prezydent Republiki Słowackiej, jeżeli postępowanie dotyczy rezolucji odwołującej indywidualne ułaskawienie”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

- 10 Wobec oskarżonych toczyło się na Słowacji postępowanie karne w związku z podejrzeniem popełnienia przez nich szeregu przestępstw, do czego miało dojść w 1995 r.
- 11 W dniu 3 marca 1998 r. premier Republiki Słowackiej, który z powodu upływu kadencji prezydenta Republiki Słowackiej wykonywał wówczas uprawnienia tego ostatniego, ogłosił amnestię obejmującą powyższe przestępstwa (zwaną dalej „amnestią z 1998 r.”).
- 12 Postanowieniem z dnia 29 czerwca 2001 r. Okresný súd Bratislava III (sąd rejonowy w Bratysławie III, Słowacja) umorzył wspomniane postępowanie w następstwie, w szczególności, tej amnestii. Orzeczenie to, po uprawomocnieniu się, wywołało w prawie słowackim skutki identyczne ze skutkami, jakie wywołałby wyrok uniewinniający.
- 13 W dniu 4 kwietnia 2017 r. weszły w życie ustawa konstytucyjna nr 71/2017 oraz ustawa nr 72/2017.
- 14 Rezolucją z dnia 5 kwietnia 2017 r. rada narodowa Republiki Słowackiej, na podstawie art. 86 lit. i) konstytucji w zmienionym brzmieniu, odwołała amnestię z 1998 r.
- 15 Wyrokiem z dnia 31 maja 2017 r. Ústavný súd Slovenskej republiky (trybunał konstytucyjny Republiki Słowackiej), na podstawie art. 129a konstytucji w zmienionym brzmieniu, orzekł, że rezolucja ta jest zgodna z konstytucją.
- 16 Zgodnie z art. 154f ust. 2 konstytucji w zmienionym brzmieniu rezolucja z dnia 5 kwietnia 2017 r. pociąga za sobą uchylenie postanowienia Okresný súd Bratislava III (sądu rejonowego w Bratysławie III) z dnia 29 czerwca 2001 r., w związku z czym postępowanie karne przeciwko oskarżonym zostało wznowione.

- 17 Sąd odsyłający wskazuje, że na wniosek Krajská prokuratúra v Bratislave (prokuratury regionalnej w Bratysławie, Słowacja) wydał on w stosunku do ST międzynarodowy nakaz aresztowania ze względu na to, że mógłby on przebywać w Mali. Dodaje on, że nie mogąc wykluczyć, iż osoba ta znajduje się na terytorium jednego z państw członkowskich, planuje wydać w stosunku do niej również europejski nakaz aresztowania.
- 18 Sąd ten zastanawia się jednak, czy w okolicznościach postępowania głównego wydaniu takiego europejskiego nakazu aresztowania nie stoi na przeszkodzie zasada „ne bis in idem”.
- 19 W tym względzie sąd odsyłający, wskazawszy, że z jego punktu widzenia w tym wypadku zastosowanie znajdują decyzja ramowa 2002/584, a w konsekwencji także karta praw podstawowych, wyjaśnia, że przed wydaniem europejskiego nakazu aresztowania jego obowiązkiem jest upewnienie się w szczególności, że zagwarantowana zostanie ochrona praw podstawowych osoby, której to dotyczy. W tym celu sąd odsyłający zmierza przede wszystkim do ustalenia, czy prawomocne orzeczenie kończące postępowanie karne objęte jest ustanowioną w art. 50 karty praw podstawowych zasadą ne bis in idem, w szczególności w sytuacji gdy takie orzeczenie zostało wydane w następstwie ogłoszenia amnestii, która została w późniejszym czasie uchylona na skutek środka legislacyjnego odwołującego tę amnestię, bez wydania szczególnego orzeczenia sądowego ani przeprowadzenia postępowania sądowego.
- 20 Następnie sąd odsyłający zastanawia się, czy procedura prawodawcza taka jak ta, o której mowa w postępowaniu głównym, której przedmiotem jest odwołanie amnestii, a która prowadzi do uchylenia prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie karne w sprawie indywidualnej, jest objęta zakresem stosowania dyrektywy 2012/13, która ustanawia prawo każdego oskarżonego do uzyskania na każdym etapie postępowania karnego informacji dotyczących tego postępowania w zakresie, w jakim są one niezbędne do zagwarantowania rzetelnego procesu, a także prawa dostępu do akt sprawy. Na wypadek odpowiedzi twierdzącej sąd ten zwraca uwagę, że zarówno zasady postępowania przed radą narodową Republiki Słowackiej, jak i zasady postępowania przed Ústavný súd Slovenskej republiky (trybunałem konstytucyjnym Republiki Słowackiej) uniemożliwiają stronie uczestniczącej w jednym z tych postępowań wykonywanie swoich podstawowych praw procesowych, co może naruszać nie tylko przepisy wspomnianej dyrektywy, lecz również art. 47 i 50 karty praw podstawowych oraz art. 82 TFUE.
- 21 Wreszcie sąd odsyłający chciałby wyjaśnić, czy przepisy krajowe takie jak te podlegające stosowaniu w postępowaniu głównym, zgodnie z którymi sprawowana przez trybunał konstytucyjny państwa członkowskiego kontrola aktu prawnego odwołującego amnestię ogranicza się wyłącznie do oceny jego zgodności z konstytucją krajową, bez możliwości przeprowadzenia ponadto oceny jego zgodności z prawem Unii, jest zgodne z art. 267 TFUE, z prawami podstawowymi zagwarantowanymi w szczególności w art. 47 i 50 karty praw podstawowych, a także z wynikającą z art. 4 ust. 3 TUE zasadą lojalnej współpracy. Ponadto sąd odsyłający stoi na stanowisku, że „krajowy mechanizm” odwoływania amnestii może pozostawać w sprzeczności z zasadami proporcjonalności i skuteczności, które ograniczają autonomię proceduralną państw członkowskich przy ustanawianiu wewnętrznych regulacji prawnych.

22 W tych okolicznościach Okresný súd Bratislava III (sąd rejonowy w Bratysławie III) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

- „1) Czy zasada *ne bis in idem*, z uwzględnieniem art. 50 [karty praw podstawowych], stoi na przeszkodzie wydaniu europejskiego nakazu aresztowania, o którym mowa w decyzji ramowej [2002/584], w sytuacji gdy postępowanie karne zostało prawomocnie zakończone orzeczeniem sądu o zwolnieniu z odpowiedzialności karnej lub o umorzeniu postępowania, jeśli takie orzeczenia zostały wydane ze względu na amnestię, która została następnie odwołana po tym, jak orzeczenia te stały się prawomocne, a krajowy porządek prawny przewiduje, że odwołanie takiej amnestii pociąga za sobą uchylene rozstrzygnięć organów państwa w zakresie, w jakim podstawą ich wydania i uzasadnienia były amnestia lub ulaskawienie, oraz że ustają prawne przeszkody dla prowadzenia postępowania karnego spowodowane taką odwołaną amnestią bez konieczności wydania odrębnego orzeczenia sądowego lub przeprowadzenia odrębnego postępowania sądowego?
- 2) Czy przepis prawa krajowego, który bez rozstrzygnięcia sądu wprost uchyla orzeczenie sądu krajowego o umorzeniu postępowania karnego, które zgodnie z prawem krajowym ma charakter rozstrzygnięcia ostatecznego, ze skutkami uniewinnienia, i na podstawie którego postępowanie karne zostało prawomocnie umorzone na skutek amnestii ogłoszonej zgodnie z prawem krajowym, jest zgodny z prawem do bezstronnego sądu zagwarantowanym w art. 47 [karty praw podstawowych] oraz z zakazem ponownego sądzienia lub karania w postępowaniu karnym za ten sam czyn zagwarantowanym w art. 50 [karty praw podstawowych] i w art. [82 TFUE]?
- 3) Czy przepis prawa krajowego, który ogranicza Ústavný súd Slovenskej republiky [trybunał konstytucyjny Republiki Słowackiej] w zakresie kontroli przyjętej na podstawie art. 86 lit. i) [konstytucji w zmienionym brzmieniu] rezolucji rady narodowej Republiki Słowackiej odwołującej amnestię lub indywidualny akt ulaskawienia tylko do oceny jej konstytucyjności, bez uwzględnienia wiążących aktów prawnych przyjętych przez Unię Europejską, zwłaszcza [karty praw podstawowych], traktatu [FUE] oraz traktatu [UE], jest zgodny z zasadą lojalności w rozumieniu art. 4 ust. 3 [TUE], art. 267 [TFUE], art. 82 [TFUE], z prawem do bezstronnego sądu zagwarantowanym w art. 47 [karty praw podstawowych] oraz z zakazem ponownego sądzienia lub karania za ten sam czyn zabroniony pod groźbą kary, zapisanym w art. 50 [karty praw podstawowych]?”.

W przedmiocie postępowania przed Trybunałem

W przedmiocie wniosku o zastosowanie pilnego trybu prejudycjalnego

- 23 Sąd odsyłający wniosł o to, by niniejsza sprawa została rozpoznana w pilnym trybie prejudycjalnym przewidzianym w art. 107 regulaminu postępowania przed Trybunałem, powołując się zarazem na art. 17 ust. 1 decyzji ramowej 2002/584, zgodnie z którym „[e]uropejski nakaz aresztowania stosuje się i wykonuje w trybie przewidzianym dla spraw niecierpiących zwłoki”.
- 24 W dniu 3 czerwca 2020 r. Trybunał postanowił, na wniosek sędzi sprawozdawczynie, po zapoznaniu się ze stanowiskiem rzecznik generalnej, że nie należy uwzględniać tego wniosku, ponieważ sąd ten nie przedstawił żadnej okoliczności umożliwiającej ocenienie szczególnych powodów, dla których wydanie orzeczenia w niniejszej sprawie miałyby być pilne.

W szczególności wspomniany sąd nie wskazywał na zatrzymanie oskarżonych ani a fortiori nie przedstawił powodów, dla których odpowiedzi Trybunału mogłyby mieć decydujące znaczenie dla ewentualnego zwolnienia tych osób z aresztu.

W przedmiocie wniosku o otwarcie ustnego etapu postępowania na nowo

- 25 Pismem złożonym w sekretariacie Trybunału w dniu 22 czerwca 2021 r. AB wniósł o otwarcie ustnego etapu postępowania na nowo.
- 26 Na poparcie swojego wniosku AB wskazał, że w pkt 53 i 54 opinii rzecznik generalna zwróciła uwagę na pewne nieścisłości wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym. W tym kontekście AB pragnął uściślić, podnosząc to jako nową okoliczność, że w orzeczeniu z dnia 29 czerwca 2001 r. Okresny sąd Bratislava III (sąd rejonowy w Bratysławie III) jako uzasadnienie dla umorzenia postępowania karnego wskazał nie amnestię, lecz obowiązującą w prawie krajowym zasadę *ne bis in idem*.
- 27 Na podstawie art. 83 regulaminu postępowania Trybunał może, w każdej chwili, po zapoznaniu się ze stanowiskiem rzecznika generalnego, postanowić o otwarciu lub otwarciu ustnego etapu postępowania na nowo, w szczególności jeśli po zamknięciu ustnego etapu postępowania strona przedstawiła nowy fakt mogący mieć decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia Trybunału lub jeśli sprawa ma zostać rozstrzygnięta na podstawie argumentu, który nie był przedmiotem dyskusji między stronami lub podmiotami określonymi w art. 23 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.
- 28 Sytuacja taka nie zachodzi jednak w niniejszej sprawie.
- 29 We wspomnianym wniosku AB ograniczył się bowiem do przedstawienia własnej interpretacji okoliczności faktycznych leżących u podstaw sprawy, a w szczególności orzeczenia Okresny sąd Bratislava III (sądu rejonowego w Bratysławie III) z dnia 29 czerwca 2001 r.
- 30 Tymczasem niezależnie od faktu, że taka interpretacja nie stanowi nowej okoliczności faktycznej w rozumieniu art. 83 regulaminu postępowania, to zgodnie z utrwalonym orzecznictwem w ramach postępowania prejudycjalnego, o którym mowa w art. 267 TFUE, opartego na wyraźnym rozdziale zadań sądów krajowych i Trybunału, ustalenie i ocena stanu faktycznego sporu w postępowaniu głównym należy wyłącznie do sądu krajowego. W tych ramach Trybunał jest jedynie uprawniony do orzekania w przedmiocie wykładni lub ważności prawa Unii w odniesieniu do sytuacji faktycznej i prawnej, którą przedstawił sąd odsyłający, tak aby udzielić sądowi odsyłającemu przydatnych wskazówek służących rozstrzygnięciu zawisłej przed nim sprawy (wyroki: z dnia 27 kwietnia 2017 r., *A-Rosa Flussschiff*, C-620/15, EU:C:2017:309, pkt 35; a także z dnia 14 listopada 2019 r., *Dilly's Wellnesshotel*, C-585/17, EU:C:2019:969, pkt 45 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 31 Co więcej, w zakresie, w jakim we wniosku o otwarcie ustnego etapu postępowania na nowo AB podejmuje próbę ustosunkowania się do opinii rzecznik generalnej, wystarczy zauważyć, że treść opinii rzecznika generalnego także nie może jako taka stanowić nowej okoliczności faktycznej, w przeciwnym wypadku strony, powołując się na ten fakt, mogłyby odpowiadać na tę opinię. Tymczasem opinia rzecznika generalnego nie może być przedmiotem dyskusji między stronami. Trybunał miał już zatem sposobność podkreślić, że zgodnie z art. 252 TFUE zadaniem rzecznika generalnego jest publiczne przedstawianie, przy zachowaniu całkowitej bezstronności i niezależności, uzasadnionych opinii w sprawach, które zgodnie ze statutem Trybunału

Sprawiedliwości wymagają jego zaangażowania, w celu wsparcia go w realizowaniu jego misji, jaką jest zapewnienie poszanowania prawa w wykładni i stosowaniu traktatów. Na podstawie art. 20 akapit czwarty tego statutu i art. 82 § 2 regulaminu postępowania opinia rzecznika generalnego zamyka procedurę ustną. Będąca poza dyskusją między stronami opinia otwiera etap narady Trybunału. Nie chodzi tu zatem o opinię skierowaną do sędziów lub stron, która pochodziłaby od organu spoza Trybunału, lecz o indywidualną, uzasadnioną i publicznie wyrażoną opinię członka samej instytucji (wyrok z dnia 6 października 2021 r., Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, pkt 21 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 32 W niniejszej sprawie Trybunał stwierdza, po zapoznaniu się ze stanowiskiem rzecznika generalnego, że przedstawione przez AB dowody nie wskazują na żadną nową okoliczność faktyczną mogącą mieć decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia, które Trybunał ma wydać w niniejszej sprawie, i że podstawą tego rozstrzygnięcia nie jest argument, który nie był przedmiotem dyskusji między stronami lub zainteresowanymi. Ponadto Trybunał uważa, że dysponuje, po zakończeniu pisemnego i ustnego etapu postępowania, wszystkimi niezbędnymi informacjami i posiada wystarczającą wiedzę, by wydać rozstrzygnięcie w sprawie.
- 33 W konsekwencji nie zachodzi potrzeba otwarcia ustnego etapu postępowania na nowo.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

- 34 Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 50 karty praw podstawowych należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie wydaniu europejskiego nakazu aresztowania w stosunku do osoby, przeciwko której toczące się postępowanie karne zostało początkowo umorzone prawomocnym orzeczeniem sądowym wydanym na podstawie amnestii, a następnie wznowione wskutek przyjęcia ustawy odwołującej tę amnestię i uchylającej owo orzeczenie sądowe.

W przedmiocie właściwości Trybunału

- 35 Rząd słowacki kwestionuje właściwość Trybunału do orzekania w przedmiocie pierwszego pytania prejudycjalnego, ponieważ żaden przepis prawa Unii nie ma zastosowania w sprawie w postępowaniu głównym, w tym również karta praw podstawowych. W rzeczywistości sąd odsyłający próbuje zdaniem tego rządu poddać pod kontrolę Trybunału słowackie prawo krajowe w dziedzinie amnestii, co wykracza poza właściwość Trybunału. Co więcej, prawo Unii nie znajduje zastosowania *ratione temporis*, ponieważ wszystkie okoliczności stanu faktycznego w sprawie w postępowaniu głównym zaistniały przed przystąpieniem Republiki Słowackiej do Unii.
- 36 W tym względzie należy zauważyć, że pierwsze pytanie prejudycjalne dotyczy art. 50 karty praw podstawowych.
- 37 Zakres stosowania karty praw podstawowych, jeśli chodzi o działania państw członkowskich, został zaś określony w jej art. 51 ust. 1, zgodnie z którym postanowienia tej karty mają zastosowanie do państw członkowskich wyłącznie w zakresie, w jakim państwa te stosują prawo Unii.

- 38 Dodatkowo art. 51 ust. 1 karty praw podstawowych potwierdza utrwalone orzecznictwo Trybunału, zgodnie z którym prawa podstawowe chronione w porządku prawnym Unii znajdują zastosowanie we wszystkich sytuacjach podlegających prawu Unii, lecz nie poza takimi sytuacjami (wyrok z dnia 14 stycznia 2021 r., Okražna prokuratura – Haskovo i Apelativna prokuratura – Plovdiv, C-393/19, EU:C:2021:8, pkt 31 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 39 Jeżeli zatem stan prawny nie wchodzi w zakres stosowania prawa Unii, Trybunał nie jest właściwy do jego oceny, a przytaczane ewentualnie postanowienia karty praw podstawowych nie mogą stanowić samodzielnej podstawy do nadania mu takiej właściwości (wyrok z dnia 14 stycznia 2021 r., Okražna prokuratura – Haskovo i Apelativna prokuratura – Plovdiv, C-393/19, EU:C:2021:8, pkt 32 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 40 W niniejszej sprawie prawdą jest, jak podnosi Komisja Europejska, że postępowanie główne dotyczy przestępstw, które nie zostały zharmonizowane w prawie Unii, a ponadto prawo to nie reguluje ogłoszenia i odwołania amnestii.
- 41 Pytanie pierwsze nie dotyczy jednak wykładni przepisów krajowych dotyczących tych przestępstw lub tej amnestii, lecz wykładni art. 50 karty praw podstawowych w ramach postępowania w sprawie wydania europejskiego nakazu aresztowania, które sąd odsyłający zamierza zainicjować.
- 42 Takie postępowanie jest natomiast objęte zakresem stosowania *ratione materiae* i *ratione temporis* decyzji ramowej 2002/584, w związku z czym decyzja ta może znaleźć zastosowanie w postępowaniu w sprawie wydania europejskiego nakazu aresztowania, które sąd odsyłający planuje zainicjować, a w którym zastosowanie może mieć również karta praw podstawowych.
- 43 Trybunał jest zatem właściwy do udzielenia odpowiedzi na pierwsze pytanie prejudycjalne.

W przedmiocie dopuszczalności

- 44 Rząd słowacki i Komisja podkreślają, że sąd odsyłający nie wydał jeszcze europejskiego nakazu aresztowania i że nie jest pewne, czy to uczyni, ponieważ nie zostało wykazane, że osoba, w stosunku do której nakaz ten powinien zostać wydany, przebywa na terytorium jednego z państw członkowskich. Otóż państwa członkowskie stosują prawo Unii w rozumieniu art. 51 ust. 1 karty praw podstawowych tylko wtedy, gdy wydający nakaz organ sądowy i wykonujący nakaz organ sądowy stosują przepisy krajowe przyjęte w wykonaniu decyzji ramowej 2002/584. A zatem jedynie faktyczne wydanie europejskiego nakazu aresztowania można by uznać za stosowanie prawa Unii. Natomiast sam zamiar wydania europejskiego nakazu aresztowania nie jest wystarczający, aby uznać dane postępowanie karne za stosowanie prawa Unii wywołujące skutek w postaci stosowania karty praw podstawowych do wszystkich kwestii dotyczących zgodności tego postępowania z prawem. Pierwsze pytanie prejudycjalne jest zatem ich zdaniem pozbawione znaczenia dla sprawy i ma charakter hipotetyczny, a tym samym jest niedopuszczalne.
- 45 W tym względzie należy przypomnieć, że w ramach ustanowionej na podstawie art. 267 TFUE współpracy między Trybunałem i sądami krajowymi wyłącznie do sądu krajowego, przed którym zawisł spór i który powinien przyjąć na siebie odpowiedzialność za mające zapaść orzeczenie sądowe, należy dokonanie oceny, w świetle szczególnych okoliczności sprawy, zarówno konieczności wydania orzeczenia w trybie prejudycjalnym po to, aby ten sąd krajowy był w stanie wydać swoje orzeczenie, jak i znaczenia dla sprawy pytań zadanych Trybunałowi. W związku

z tym, jeśli zadane pytania dotyczą wykładni przepisu prawa Unii, Trybunał jest co do zasady zobowiązany do wydania orzeczenia (zob. podobnie wyrok z dnia 6 października 2021 r., Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, pkt 27 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 46 Z powyższego wynika, że pytania dotyczące prawa Unii korzystają z domniemania posiadania znaczenia dla sprawy. Odmowa wydania przez Trybunał orzeczenia w przedmiocie pytania prejudycjalnego zadanego przez sąd krajowy jest możliwa tylko wtedy, gdy jest oczywiste, że wykładnia przepisu prawa Unii, o którą wnosi sąd krajowy, nie ma żadnego związku ze stanem faktycznym czy przedmiotem postępowania głównego, gdy problem ma charakter hipotetyczny lub gdy Trybunał nie dysponuje informacjami w zakresie stanu faktycznego lub prawnego niezbędny do udzielenia użytecznej odpowiedzi na pytania, które zostały mu zadane (wyrok z dnia 6 października 2021 r., Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, pkt 28 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 47 W niniejszym wypadku z postanowienia odsyłającego jasno wynika, iż Okresný súd Bratislava III (sąd rejonowy w Bratysławie III) uważa, że przesłanki wydania europejskiego nakazu aresztowania w stosunku do jednego z oskarżonych są co do zasady spełnione i że ma zamiar wydać taki europejski nakaz aresztowania, ponieważ możliwe jest, iż osoba ta przebywa w innym państwie członkowskim lub może się do niego udać. Ponadto z akt sprawy, którymi dysponuje Trybunał, wynika, że wydanie przez sąd odsyłający europejskiego nakazu aresztowania zależy od odpowiedzi, jakiej Trybunał udzieli na pierwsze pytanie prejudycjalne.
- 48 W tych okolicznościach twierdzenie, że sąd krajowy, który w świetle mających zastosowanie przepisów prawa Unii ma wątpliwości co do zgodności z prawem wydania europejskiego nakazu aresztowania, powinien wydać taki nakaz, aby następnie móc zwrócić się do Trybunału z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, byłoby oczywiście sprzeczne z celem wspomnianego art. 267 TFUE.
- 49 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem ustanowiony w tym postanowieniu mechanizm trybu prejudycjalnego ma bowiem na celu zapewnienie, aby w każdych okolicznościach prawo Unii miało ten sam skutek we wszystkich państwach członkowskich, i w ten sposób zapobieżenie rozbieżnościom w jego wykładni, która ma być stosowana przez sądy krajowe i służy zapewnieniu takiego stosowania, stwarzając sądowi krajowemu możliwość wyeliminowania trudności związanych z wymogiem nadania prawu Unii pełnej skuteczności w ramach systemów sądowniczych państw członkowskich. Tym samym sądy krajowe mają możliwie szerokie uprawnienie, a wręcz obowiązek, występowania do Trybunału, gdy uznają, że w zawisłej przed nimi sprawie pojawiły się pytania związane z wykładnią lub z oceną ważności przepisów prawa Unii wymagające rozstrzygnięcia z ich strony (wyrok z dnia 6 października 2021 r., Consorzio Italian Management i Catania Multiservizi, C-561/19, EU:C:2021:799, pkt 28 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 50 Jest tak tym bardziej w niniejszym wypadku, zważywszy że system europejskiego nakazu aresztowania obejmuje dwupoziomą ochronę praw procesowych i podstawowych osoby poszukiwanej, gdyż do ochrony sądowej przysługującej jej na pierwszym poziomie, w trakcie wydawania orzeczenia krajowego takiego jak krajowy nakaz aresztowania, dochodzi ochrona, jaką należy jej zapewnić na drugim poziomie, w trakcie wydawania europejskiego nakazu aresztowania [zob. podobnie wyrok z dnia 12 grudnia 2019 r., Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg i Openbaar Ministerie (Prokuratorzy w Lyonie i w Tours), C-566/19 PPU i C-626/19 PPU, EU:C:2019:1077, pkt 59 i przytoczone tam orzecznictwo].

- 51 Zatem w odniesieniu do środka, który, tak jak europejski nakaz aresztowania, może naruszać prawo do wolności zainteresowanej osoby, ochrona ta wymaga, aby decyzja spełniająca wymogi związane ze skuteczną ochroną sądową została wydana przynajmniej na jednym z dwóch poziomów wspomnianej ochrony [wyrok z dnia 27 maja 2019 r., OG i PI (Prokuratury w Lubece i w Zwickau), C-508/18 i C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, pkt 68].
- 52 W konsekwencji wydający nakaz organ sądowy, występując do Trybunału z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w przedmiocie wykładni, który to wniosek ma na celu zapewnienie, by wydanie europejskiego nakazu aresztowania spełniało obowiązki wynikające z prawa Unii, próbuje zastosować się do obowiązków wynikających z decyzji ramowej 2002/584, a tym samym stosuje prawo Unii w rozumieniu art. 51 ust. 1 karty praw podstawowych.
- 53 Ponadto wbrew temu, na co zwraca uwagę Komisja, takie stwierdzenie nie sprawia, że prawo Unii będzie miało zastosowanie do postępowania karnego, w ramach którego może zostać wydany ten europejski nakaz aresztowania, ponieważ to postępowanie karne różni się od postępowania w sprawie wydania takiego nakazu, a wyłącznie do tego ostatniego rodzaju postępowania zastosowanie znajduje decyzja ramowa 2002/584, a zatem prawo Unii.
- 54 Wynika stąd, że pytanie pierwsze jest dopuszczalne.

Co do istoty

- 55 Aby odpowiedzieć na pytanie pierwsze, należy zauważyć, że z samego brzmienia art. 50 karty praw podstawowych, który wyraża zasadę *ne bis in idem* w prawie Unii, wynika, iż „nikt nie może być ponownie sądzony lub ukarany w postępowaniu karnym za ten sam czyn zabroniony pod groźbą kary, w odniesieniu do którego zgodnie z ustawą został już uprzednio uniewinniony lub za który został już uprzednio skazany prawomocnym wyrokiem na terytorium Unii”.
- 56 W celu ustalenia, czy orzeczenie sądowe stanowi prawomocny wyrok wydany względem danej osoby, należy upewnić się, że owo orzeczenie zostało wydane w następstwie dokonania oceny sprawy co do istoty [zob. analogicznie w odniesieniu do art. 54 Konwencji wykonawczej do Układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 r. między rządami państw Unii Gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach, podpisanej w Schengen (Luksemburg) w dniu 19 czerwca 1990 r. (Dz.U. 2000, L 239, s. 19), wyroki: z dnia 10 marca 2005 r., Miraglia, C-469/03, EU:C:2005:156, pkt 30; z dnia 5 czerwca 2014 r., M, C-398/12, EU:C:2014:1057, pkt 28; z dnia 29 czerwca 2016 r., Kossowski, C-486/14, EU:C:2016:483, pkt 42].
- 57 Wykładnia ta znajduje potwierdzenie, po pierwsze, w brzmieniu art. 50 karty praw podstawowych, ponieważ, jak zauważyła rzecznik generalna w pkt 51 opinii, pojęcia „skazania” i „uniewinnienia”, do których odnosi się to postanowienie, w sposób konieczny oznaczają, że odpowiedzialność karna danej osoby została zbadana i że wydano w tym względzie rozstrzygnięcie.
- 58 Po drugie, wspomniana wykładnia jest zgodna z uzasadnionym celem polegającym na uniknięciu bezkarności osób, które popełniły przestępstwo, który to cel wpisuje się w kontekst przewidzianej w art. 3 ust. 2 TUE przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości bez granic wewnętrznych, w której jest zagwarantowana swoboda przepływu osób [wyroki: z dnia 6 września 2016 r., Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, pkt 36, 37; z dnia 2 kwietnia 2020 r., Rуска Federacja, C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, pkt 60; a także z dnia 12 maja 2021 r., Bundesrepublik Deutschland (Czerwona nota Interpolu), C-505/19, EU:C:2021:376, pkt 86].

- 59 W niniejszym wypadku prawdą jest, że z postanowienia odsyłającego wynika, iż postanowienie z dnia 29 czerwca 2001 r., na mocy którego Okresný súd Bratislava III (sąd rejonowy w Bratysławie III) zakończył postępowanie karne prowadzone przeciwko oskarżonym, wywołuje zgodnie z prawem krajowym skutki równoważne z orzeczeniem uniewinniającym.
- 60 Niemniej niezależnie od charakteru i skutków tego orzeczenia w prawie słowackim, z akt sprawy, którymi dysponuje Trybunał, zdaje się wynikać, że jedynym skutkiem wspomnianego orzeczenia, wydanego na podstawie amnestii z 1998 r., było przerwanie tego postępowania karnego, zanim Okresný súd Bratislava III (sąd rejonowy w Bratysławie III) lub jakkolwiek inny sąd słowacki mógł orzec w przedmiocie odpowiedzialności karnej oskarżonych, czego ustalenie należy jednak do sądu odsyłającego.
- 61 W świetle powyższego odpowiedź na pytanie pierwsze winna brzmieć: art. 50 karty praw podstawowych należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie wydaniu europejskiego nakazu aresztowania w stosunku do osoby, przeciwko której toczące się postępowanie karne zostało początkowo umorzony prawomocnym orzeczeniem sądowym wydanym na podstawie amnestii, a następnie wznowione wskutek przyjęcia ustawy odwołującej tę amnestię i uchylającej owo orzeczenie sądowe, jeżeli wspomniane orzeczenie zostało wydane przed rozstrzygnięciem o odpowiedzialności karnej osoby, której to dotyczy.

W przedmiocie pytania drugiego

- 62 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału w ramach ustanowionej w art. 267 TFUE procedury współpracy między sądami krajowymi a Trybunałem do tego ostatniego należy udzielenie sądowi krajowemu użytecznej odpowiedzi, która umożliwi mu rozstrzygnięcie zawisłego przed nim sporu. Mając to na uwadze, Trybunał powinien w razie potrzeby przeformułować przedłożone mu pytania (wyrok z dnia 26 października 2021 r., PL Holdings, C-109/20, EU:C:2021:875, pkt 34 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 63 W związku z tym w świetle uzasadnienia wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, przedstawionego skrótowo w pkt 20 niniejszego wyroku, drugie pytanie prejudycjalne należy rozumieć jako zmierzające do ustalenia, czy dyrektywę 2012/13 należy interpretować w ten sposób, że ma ona zastosowanie do procedury o charakterze prawodawczym dotyczącej odwołania amnestii oraz do postępowania sądowego mającego za przedmiot kontrolę tego odwołania z konstytucją krajową, a w przypadku odpowiedzi twierdzącej – czy dyrektywa ta, w szczególności w świetle art. 47 i 50 karty praw podstawowych, stoi na przeszkodzie tego rodzaju procedurze i postępowaniu.
- 64 Pytanie to, nawet po takim przeformułowaniu, jest zdaniem rządu słowackiego i Komisji niedopuszczalne. Ich zdaniem bowiem, jako że dyrektywa 2012/13 dotyczy wyłącznie postępowań karnych, nie ma ona zastosowania do procedur i postępowań inicjowanych przez radę narodową Republiki Słowackiej lub przez Ústavný súd Slovenskej republiky (trybunał konstytucyjny Republiki Słowackiej) zgodnie z mającym zastosowanie prawem słowackim. W ich opinii zwłaszcza postępowanie przed tym ostatnim sądem nie dotyczy praw i obowiązków określonych osób fizycznych lub prawnych i nie ma na celu ustalenia ich odpowiedzialności karnej. Jedynym celem tego postępowania jest ocena konstytucyjności rezolucji przyjętej przez radę narodową Republiki Słowackiej na podstawie art. 86 lit. i) konstytucji w zmienionym brzmieniu.

- 65 W tym względzie wystarczy zauważyć, że podniesione w ten sposób zastrzeżenia wobec dopuszczalności drugiego pytania prejudycjalnego dotyczą w istocie samego zakresu postanowień prawa Unii, a w szczególności zakresu stosowania dyrektywy 2012/13, a tym samym wykładni tego aktu. Tego rodzaju argumenty, które dotyczą istoty postawionego pytania, nie mogą zatem ze swej natury prowadzić do niedopuszczalności tego pytania (zob. analogicznie wyrok z dnia 20 kwietnia 2021 r., *Repubblica*, C-896/19, EU:C:2021:311, pkt 33 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 66 Drugie pytanie prejudycjalne, w brzmieniu nadanym mu w pkt 63 niniejszego wyroku, jest zatem dopuszczalne.
- 67 W celu udzielenia odpowiedzi na to pytanie należy zauważyć, że zgodnie z jej art. 1 dyrektywa 2012/13 ustanawia przepisy dotyczące, po pierwsze, prawa osób podejrzanych lub oskarżonych do informacji dotyczących praw przysługujących im w postępowaniu karnym oraz oskarżenia przeciwko nim, a po drugie, przepisy dotyczące prawa osób podlegających europejskiemu nakazowi aresztowania do informacji dotyczących przysługujących im praw.
- 68 Ponadto zgodnie z jej art. 2 ust. 1 dyrektywa ta ma zastosowanie od chwili poinformowania osób przez właściwe organy państwa członkowskiego, że są one podejrzane lub oskarżone o popełnienie przestępstwa, do czasu zakończenia postępowania rozumianego jako ostateczne rozstrzygnięcie tego, czy osoba podejrzana lub oskarżona popełniła przestępstwo, w tym również, w stosownych przypadkach, wydania wyroku oraz rozstrzygnięcia wszelkich środków odwoławczych.
- 69 Z przepisów tych wynika, że wspomniana dyrektywa ma zastosowanie do postępowań w sprawie europejskiego nakazu aresztowania oraz do postępowań karnych w zakresie, w jakim postępowania te mają na celu ustalenie, czy podejrzany lub oskarżony popełnił przestępstwo.
- 70 Stąd też postępowanie, którego przedmiotem nie jest ustalenie odpowiedzialności karnej danej osoby, nie może być objęte zakresem stosowania dyrektywy 2012/13.
- 71 W szczególności dyrektywa ta nie może zatem mieć zastosowania do procedury o charakterze prawodawczym dotyczącej odwołania amnestii ani do postępowania sądowego mającego za przedmiot kontrolę zgodności tego odwołania z konstytucją krajową. Niezależnie bowiem od ich wpływu na sytuację procesową danej osoby, takie procedury lub postępowania nie mają na celu ustalenia ewentualnej odpowiedzialności karnej tej osoby.
- 72 W świetle powyższego odpowiedź na drugie pytanie prejudycjalne powinna brzmieć: dyrektywę 2012/13 należy interpretować w ten sposób, że nie ma ona zastosowania do procedury o charakterze prawodawczym dotyczącej odwołania amnestii ani do postępowania sądowego mającego na celu kontrolę zgodności tego odwołania z konstytucją krajową.

W przedmiocie pytania trzeciego

- 73 Poprzez trzecie pytanie prejudycjalne sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 4 ust. 3 TUE, art. 82 i 267 TFUE oraz art. 47 i 50 karty praw podstawowych należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie przepisom państwa członkowskiego, na mocy których dokonywana przez trybunał konstytucyjny tego państwa członkowskiego kontrola aktu prawnego odwołującego amnestię jest ograniczona wyłącznie do oceny jego konstytucyjności bez możliwości przeprowadzenia oceny jego zgodności z prawem Unii.

- 74 W tym względzie należy na wstępie podkreślić, że – jak słusznie zauważył rząd słowacki, a także rzecznik generalna w pkt 72 opinii – przepisy krajowe przewidujące procedurę o charakterze prawodawczym dotyczącą uchylecia amnestii, jak również postępowanie sądowe mające na celu kontrolę konstytucyjności tego odwołania nie stanowią stosowania prawa Unii, ponieważ tego rodzaju procedury lub postępowania nie mieszczą się w zakresie stosowania tego prawa.
- 75 A zatem, skoro prawo Unii nie ma zastosowania do takich przepisów krajowych, Trybunał, ze względów przywołanych w pkt 37–39 niniejszego wyroku, nie jest właściwy do udzielenia odpowiedzi na trzecie pytanie prejudycjalne.

W przedmiocie kosztów

- 76 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (trzecia izba) orzeka, co następuje:

- 1) **Artykuł 50 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie wydaniu europejskiego nakazu aresztowania w stosunku do osoby, przeciwko której toczące się postępowanie karne zostało początkowo umorzone prawomocnym orzeczeniem sądowym wydanym na podstawie amnestii, a następnie wznowione wskutek przyjęcia ustawy odwołującej tę amnestię i uchylającej owo orzeczenie sądowe, jeżeli wspomniane orzeczenie zostało wydane przed rozstrzygnięciem o odpowiedzialności karnej osoby, której to dotyczy.**
- 2) **Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/13/UE z dnia 22 maja 2012 r. w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym należy interpretować w ten sposób, że nie ma ona zastosowania do procedury o charakterze prawodawczym dotyczącej odwołania amnestii ani do postępowania sądowego mającego na celu kontrolę zgodności tego odwołania z konstytucją krajową.**

Podpisy